

ปัจจัยทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ ของนิสิตพยาบาล มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ

พรทิพย์ ปาอิน, ป.ร.ด.^{1*} วิไลพร กาเชียงราย, พย.ม.¹ วินัฐ ดวงแสนจันทร์, พย.ม.¹

วันที่รับ: 9 เมษายน 2568 วันที่แก้ไข: 25 สิงหาคม 2568 วันที่ตอบรับ: 29 สิงหาคม 2568

บทคัดย่อ

พยาบาลศาสตร์เป็นวิชาชีพที่ต้องปฏิบัติโดยตรงต่อสุขภาพและชีวิต การจัดการเรียนการสอนสาขาพยาบาลศาสตร์ มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ และนำความรู้ภาคทฤษฎีไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพ เป็นวิชาชีพที่ต้องปฏิบัติโดยตรงต่อชีวิต การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ ของนิสิตพยาบาล มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ จำนวน 116 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านการสอน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ .93 และทดสอบความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม เท่ากับ .86 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ($n=116$, $\alpha=.05$) พบว่าสมการมีนัยสำคัญ ($R=.197$, $R^2=.039$, Adjusted $R^2=.031$, $F(2,451)=4.058$, $p=.045$) ปัจจัยด้านผู้เรียนสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($B=2.598$, $SE=1.208$, $\beta=.197$, $t=2.150$, $p=.034$) ดังนั้นจึงควรสร้างเสริมทักษะการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จะสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การพยาบาลผู้สูงอายุ, ปัจจัยด้านผู้เรียน, ปัจจัยด้านการสอน, ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีน

พะเยา

¹ อาจารย์, คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยพะเยา

* ผู้ประพันธ์บรรณกิจ อีเมล porntip.pa@up.ac.th

Factors predicting academic achievement in nursing for older adults course among nursing students, a university in the northern region

Porntip Pa-in, Ph.D.^{1*} Wilaiporn Kachiangrai, M.N.S.¹ Winut Duangsanjun, M.N.S.¹

Received: April 9, 2025 Revised: August 25, 2025 Accepted: August 29, 2025

Abstract

Nursing science is a profession involving direct care toward health and life. Nursing learning and teaching aims to enhance learners' knowledge and to apply theoretical knowledge to quality nursing practice. The purpose of this correlational study was to investigate the factors that predict academic achievement in Nursing for older adults course among 116 nursing students in a university in the Northern Region. Data were collected using the Demographic questionnaire and the Questionnaire regarding factors related to learning academic achievement in Nursing for Older Adults course, consisting of 3 factors: learner factors, teaching factors, and environmental factors. The questionnaire was examined by 3 experts, with an indexes of item-objective congruence of 0.93, and tested using Cronbach's alpha coefficient formula, with a reliability of 0.86. Data were analyzed using descriptive statistics and stepwise multiple regression analysis ($n=116$, $\alpha=.05$). The result showed the significant equation ($R = .197$, $R^2 = .039$, Adjusted $R^2=.031$, $F(2,451)= 4.058$, $p=.045$). It was also found that learner factors had a statistically significant influence on academic achievement ($B=2.598$, $SE=1.208$, $\beta=.197$, $t=2.150$, $p=.034$). Therefore, learning skills focusing on student-centered teaching strategies can would improve enhance academic achievement.

Keywords: Academic achievement, Nursing for older adult, Learner factors, Teaching factors, Environmental factors

¹ Lecturer, School of Nursing, University of Phayao

* Corresponding author E-mail: porntip.pa@up.ac.th

บทนำ

ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2568 โดยมีประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 21.44 ของประชากรทั้งหมด (Department of Older Persons, 2025) สถานการณ์นี้ส่งผลให้เกิดความต้องการบริการสุขภาพที่มีลักษณะครอบคลุมในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุที่มีความเปราะบางสูง วิชาชีพพยาบาลจึงมีบทบาทสำคัญในการให้บริการดูแล ส่งเสริม และฟื้นฟูสุขภาพของผู้สูงอายุในหลากหลายบริบท ในระบบการศึกษาพยาบาล รายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุจึงนับเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนานิสิตพยาบาลให้มีความพร้อมและทัศนคติที่เหมาะสมต่อการดูแลผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รายวิชานี้ถูกออกแบบให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพในผู้สูงอายุ การประเมินภาวะสุขภาพ และการให้การพยาบาลที่เหมาะสมกับบริบททางวัฒนธรรมของไทย โดยมีวัตถุประสงค์ให้นิสิตสามารถบูรณาการความรู้ ทักษะ และเจตคติในการปฏิบัติงานพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (The Commission on Higher Education Standards, 2022) อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลการประเมินการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ในปีการศึกษา 2566 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตอยู่ในระดับปานกลาง และมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยพบว่านิสิตบางส่วนขาดความสนใจในการเรียน ขาดความมุ่งมั่น และมีพฤติกรรมที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การหลักระหว่างเรียน (Nursing Program Administration, School of Nursing, University of Phayao, 2024) ปัญหาดังกล่าวสะท้อนถึงอุปสรรคที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการวิเคราะห์และแก้ไขในเชิงระบบ เช่น วิธีการสอน พฤติกรรมการเรียนของนิสิต และทัศนคติที่มีต่อรายวิชา

บลูม (Bloom, 1976) ได้เสนอปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ 3 ประการ ได้แก่ (1) พฤติกรรมนำเข้าของผู้เรียน เช่น ความรู้พื้นฐานเดิม ความสามารถเฉพาะตัว (2) คุณลักษณะทางจิตพิสัย เช่น แรงจูงใจ ความตั้งใจ และทัศนคติในการเรียน และ (3) คุณภาพของการสอน เช่น วิธีการสอน การวางแผนการเรียนรู้ และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน นอกจากนี้ Walberg (1981) ได้เสนอทฤษฎี Productivity Theory ซึ่งชี้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกิดจากปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะของผู้เรียน เช่น ความสามารถ เจตคติ แรงจูงใจ ด้านสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ เช่น ครอบครัว สถานศึกษา และด้านกระบวนการเรียนการสอน เช่น วิธีสอน การมีส่วนร่วมของผู้เรียน จากการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ ของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง พบว่าปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อม ระบบสังคม และสาระการเรียนรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Phimchaisa & Wongchantom, 2018) และสอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียนและสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยที่มีต่อการรับรู้ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ที่ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรสภาพแวดล้อมด้านเพื่อน สภาพแวดล้อมด้านอาจารย์ พฤติกรรมในห้องเรียน ($Beta=.163$) สามารถร่วมกันทำนายการรับรู้ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Kruttakart et al., 2023)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งในระบบการศึกษา เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ เป็นผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับตัวแปรหลายด้าน คือ คุณลักษณะของผู้เรียน คุณลักษณะของอาจารย์ กิจกรรมการเรียนการสอน สภาพต่าง ๆ ของสถาบันการศึกษา (Booranatanit, et al., 2019) ผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน การฝึกฝนหรือประสบการณ์ทั้งในสถานศึกษา ที่บ้าน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ โดยผลที่ได้เป็นความรู้ ความสามารถ ทักษะความรู้สึกร ค่านิยม จริยธรรม ซึ่งสามารถวัดผลได้จากงานที่ผู้สอนมอบหมาย คะแนนสอบ เกรดเฉลี่ย (Akkawatthano, 2021) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียน (Phukchit & Udomporn, 2022) การจัดการศึกษาในสาขาพยาบาลศาสตร์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามมาตรฐานวิชาชีพของสภาการพยาบาล และ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2565 ผลลัพธ์การเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะส่วนบุคคล (The

Commission on Higher Education Standards, 2022) นอกจากนี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังสะท้อนถึงความพร้อมของผู้เรียนในการเข้าสู่วิชาชีพตามเกณฑ์มาตรฐานของสภาการพยาบาล (Thailand Nursing and Midwifery Council Regulation on Criteria for Accreditation of Nursing and Midwifery Education Institution B.E. 2020, 2020) ซึ่งกำหนดให้นิสิตต้องมีผลสัมฤทธิ์ในรายวิชาการพยาบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างปลอดภัยและมีคุณภาพ แม้ว่าการเรียนการสอนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุจะได้รับการออกแบบอย่างหลากหลาย เช่น การบรรยาย การอภิปราย การวิเคราะห์กรณีศึกษา และการเรียนรู้ด้วยตนเอง แต่จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาหลังการเรียนในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2566 รายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3 ซึ่งได้มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ปี พ.ศ. 2560 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคทฤษฎี นิสิตยังมีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลางเป็นส่วนใหญ่ นั่นคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ มีเกรดระดับระดับปี (B) เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือเกรด บีบวก (B+) และ ซีบวก (C+) ร้อยละ 43.16 30.53 และ 14.74 ตามลำดับ นอกจากนี้ผลสอบสภาการพยาบาลในรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุในปี 2565 และ 2566 มีอัตราการผ่านอยู่ที่ร้อยละ 96.72 และ 93.58 ตามลำดับ ซึ่งมีแนวโน้มลดลง (Nursing Program Administration, School of Nursing, University of Phayao, 2024) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก พฤติกรรมการเรียนและ/หรือเจตคติต่อการเรียนของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา มีพันธกิจในการผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพเพื่อสนับสนุนนโยบายของประเทศในการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ และรองรับสังคมผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ (School of Nursing, University of Phayao, 2024) จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับรายวิชาการปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี โดยเฉพาะในรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ ซึ่งยังขาดข้อมูลเชิงประจักษ์ในบริบทของมหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุของนิสิตพยาบาล โดยมุ่งเน้นใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านผู้เรียน (2) ปัจจัยด้านการสอน และ (3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

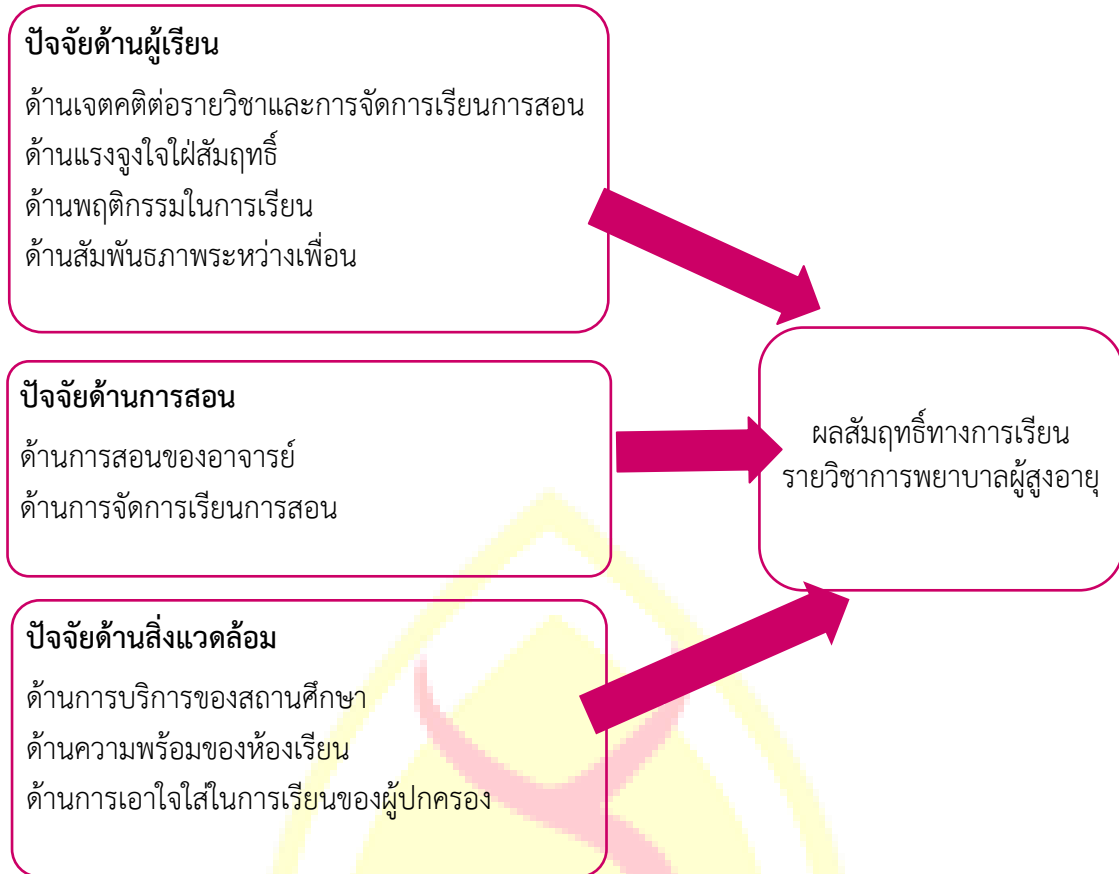
1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านตัวผู้เรียน ด้านการสอน และด้านสิ่งแวดล้อม ตามการรับรู้ของนิสิตพยาบาล
2. เพื่อสร้างและทดสอบปัจจัยทำนายด้านตัวผู้เรียน ด้านการสอน และด้านสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านตัวผู้เรียน ด้านการสอน และด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ
2. ปัจจัยด้านตัวผู้เรียน ด้านการสอน และด้านสิ่งแวดล้อมสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของ บลูม (Bloom, 1976) ที่แบ่งตัวแปรเป็น 3 ด้าน คือ ด้านตัวผู้เรียน ด้านการสอน และด้านสิ่งแวดล้อม ที่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ แสดงปรากฏดังภาพ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (correlational predictive design) เพื่อศึกษาปัจจัยและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านตัวผู้เรียน ด้านการสอน และด้านสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ และเพื่อวิเคราะห์อำนาจการทำนายของปัจจัยด้านตัวผู้เรียน ด้านการสอน และด้านสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือน พฤษภาคม - สิงหาคม 2567

ประชากร เป็น นิสิตพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 116 คน เลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเป็นนิสิตพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2566 (Division of Educational Service, University of Phayao, 2024) และยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

เกณฑ์การคัดออก คือ นิสิตที่ระยะเวลาเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ ไม่ครบตามระยะเวลาการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมระดับมัธยมปลาย ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมผลการเรียนในปัจจุบัน ภูมิฐานะ และรายได้ที่ได้รับต่อเดือน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของ บลูม (Bloom, 1976) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรม ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีทั้งหมด 54 ข้อ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามปัจจัยด้านผู้เรียน จำนวน 22 ข้อ เป็นข้อคำถามแบบประเมินค่า ชนิด 5 ตัวเลือก แบ่งเป็นรายด้านประกอบด้วย ด้านเจตคติต่อรายวิชาและการจัดการเรียนการสอน จำนวน 5 ข้อ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 5 ข้อ ด้านพฤติกรรมในการเรียน จำนวน 10 ข้อ และด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน จำนวน 2 ข้อ การแปลผล

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อย และค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยที่สุด (Boonchom, 2017)

2. แบบสอบถามปัจจัยด้านการสอน จำนวน 17 ข้อ เป็นข้อคำถามแบบประเมินค่า ชนิด 5 ตัวเลือก แบ่งเป็นรายด้านประกอบด้วย ด้านการสอนของอาจารย์ จำนวน 12 ข้อ และด้านการจัดการเรียนการสอน จำนวน 5 ข้อ การแปลผล ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อย และค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยที่สุด (Boonchom, 2017)

3. แบบสอบถามปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 15 ข้อ เป็นข้อคำถามแบบประเมินค่า ชนิด 5 ตัวเลือก แบ่งเป็นรายด้านประกอบด้วย ด้านการบริการของสถานศึกษา จำนวน 5 ข้อ ด้านความพร้อมของห้องเรียน จำนวน 5 ข้อ และด้านการเอาใจใส่ในการเรียนของผู้ปกครอง จำนวน 5 ข้อ การแปลผล ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อย และค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยที่สุด (Boonchom, 2017)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (indexes of item-objective congruence: IOC) ได้ค่าเท่ากับ .93 จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนิสิตพยาบาล ชั้นปีที่ 3 จำนวน 30 คน ที่ผ่านการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุมาแล้วในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2566 เพื่อหาคุณภาพด้านความเที่ยง (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (cronbach's alpha coefficients) ได้ค่าเท่ากับ .86

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยนี้ ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยพะเยา เลขที่โครงการ HREC-UP-HSST 1.2/008/67 เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2566 และได้รับอนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือน พฤษภาคม - สิงหาคม 2567 หลังสิ้นสุดการเรียนการสอนในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2566 ก่อนเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยขออนุญาตผู้ให้ข้อมูล พร้อมทั้งอธิบายวัตถุประสงค์ และขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ให้ข้อมูลสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยหรือถอนตัวจากการวิจัยได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบต่อผลการเรียนของผู้ให้ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับ การวิเคราะห์และนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ผู้วิจัยขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง พิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. แจกแบบสอบถามให้ผู้ให้ข้อมูลทำ
3. ตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment 2 correlation coefficient) และปัจจัยที่ทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) กำหนด

ค่านัยสำคัญที่ .05 ก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ Multiple Regression ก่อนดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ (normality) ข้อมูลมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (linearity) ข้อมูลมีความเป็นอิสระต่อกัน (independence of observations) ไม่มีความสัมพันธ์กันเอง (multicollinearity) และความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนมีค่าคงที่ (homoscedasticity)

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูลเป็นนิสิตพยาบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 116 คน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 109 คน ร้อยละ 94 มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในช่วง 3.51-4.00 จำนวน 98 คน ร้อยละ 84.5 มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมปัจจุบันอยู่ในช่วง 3.01-3.50 จำนวน 55 คน ร้อยละ 47.4 ภูมิลำเนาอยู่ภาคเหนือจำนวน 76 คน ร้อยละ 65.5 มีรายได้ที่ได้รับเฉลี่ยต่อเดือน (ไม่รวมค่าหอพัก) 5,148.28 บาท ($SD=1,502.84$) และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ พบว่า ส่วนใหญ่จำนวน 47 คน (ร้อยละ 40.50) ได้เกรด B รองลงมาจำนวน 34 คน (ร้อยละ 29.30) ได้เกรด B+ ลำดับถัดมาจำนวน 17 คน (ร้อยละ 14.70) ได้เกรด C+ ลำดับถัดมาจำนวน 14 คน (ร้อยละ 12.10) ได้เกรด A และจำนวน 4 คน (ร้อยละ 3.40) ได้เกรด C

ส่วนที่ 2 ระดับปัจจัยด้านตัวผู้เรียน ปัจจัยด้านการสอน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ตามการรับรู้ของนิสิตพยาบาล

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ พบว่า ปัจจัยด้านการสอนมีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.62 ($SD=0.31$) ส่วนปัจจัยด้านตัวผู้เรียนและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมีค่าอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4.24 ($SD=0.35$) และ 4.12 ($SD=0.46$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาหัวข้อย่อยพบว่าการสอนของอาจารย์ และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.71 ($SD=0.28$) และ 4.60 ($SD=0.50$) ตามลำดับ ส่วนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การจัดการเรียนการสอน การเอาใจใส่ในการเรียนของผู้ปกครอง เจตคติต่อรายวิชาและการจัดการเรียนการสอน ความพร้อมของห้องเรียน พฤติกรรมในการเรียน และการบริการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก (($M = 4.39$ ($SD=0.36$), 4.39 ($SD=0.50$), 4.38 ($SD=0.63$), 4.25 ($SD=0.44$), 4.12 ($SD=0.55$), 4.08 ($SD=0.41$) และ 3.87 ($SD=0.58$) ตามลำดับ) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ จำแนกรายด้านของผู้ให้ข้อมูล (n=116)

ตัวแปร	\bar{x}	SD	การแปลความหมาย
ปัจจัยด้านตัวผู้เรียน	4.24	0.35	มาก
เจตคติต่อรายวิชาและการจัดการเรียนการสอน	4.25	0.44	มาก
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	4.39	0.36	มาก
พฤติกรรมในการเรียน	4.08	0.41	มาก
สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน	4.60	0.50	มากที่สุด
ปัจจัยด้านการสอน	4.62	0.31	มากที่สุด
การสอนของอาจารย์	4.71	0.28	มากที่สุด
การจัดการเรียนการสอน	4.39	0.50	มาก
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	4.12	0.46	มาก
การบริการของสถานศึกษา	3.87	0.58	มาก
ความพร้อมของห้องเรียน	4.12	0.55	มาก
การเอาใจใส่ในการเรียนของผู้ปกครอง	4.38	0.63	มาก

ส่วนที่ 3 การสร้างและทดสอบปัจจัยทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุของนิสิตพยาบาล ผู้วิจัยใช้สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติพบว่า ข้อมูลมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ และมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงเส้นตรง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรายด้านที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุของนิสิตพยาบาลชั้นปีที่ 2 พบว่า ปัจจัยด้านตัวผู้เรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r=.197$) ส่วนปัจจัยด้านการสอน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรายด้านที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ

($n=116$)

ตัวแปร	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ปัจจัยด้านตัวผู้เรียน	ปัจจัยด้านการสอน	ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1	.197*	.109	.117
ปัจจัยด้านตัวผู้เรียน		1	.564**	.627**
ปัจจัยด้านการสอน			1	.534**
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม				1

** $p<0.01$, * $p<0.05$

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรายด้านที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุของนิสิตพยาบาลชั้นปีที่ 2 พบว่า เจตคติต่อรายวิชาและการจัดการเรียนการสอน พฤติกรรมในการเรียน และการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุของนิสิตพยาบาลชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .185, .183$ และ $.185$ ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรายด้านที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ

($n=116$)

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1	.185*	.147	.183*	.106	.034	.185*	.074	.091	.111
2. เจตคติต่อรายวิชาและการจัดการเรียนการสอน		1	.714**	.651**	.379**	.559**	.449**	.545**	.483**	.270**
3. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์			1	.687**	.318**	.420**	.413**	.503**	.367**	.352**
4. พฤติกรรมในการเรียน				1	.469**	.396**	.466**	.507**	.524**	.355**
5. สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน					1	.386**	.352**	.225*	.349**	.269**
6. การสอนของอาจารย์						1	.667**	.338**	.456**	.294**
7. การจัดการเรียนการสอน							1	.497**	.469**	.304**
8. การบริการของสถานศึกษา								1	.671**	.316**
9. ความพร้อมของห้องเรียน									1	.330**
10. การเอาใจใส่ในการเรียนของผู้ปกครอง										1

** $p<.01$, * $p<.05$

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ พบว่า ปัจจัยด้านตัวผู้เรียน ปัจจัยด้านการสอน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุของนิสิตพยาบาลชั้นปีที่ 2 ได้ร้อยละ 3.90 ($R^2 = .039$) ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p<.05$) มีเพียงปัจจัย

เดียว คือ ปัจจัยด้านตัวผู้เรียน ($t=2.150$, $Sig=.034$) ส่วนปัจจัยด้านการสอน ($t=-.036$, $Sig=.971$) และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ($t=-.087$, $Sig=.931$) พบว่าไม่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ ดังแสดงในตาราง 4 โดยสามารถเขียนสมการทำนายได้ดังนี้

1. สมการถดถอย ได้แล้ว ที่คำนวณด้วย ใช้คะแนนดิบ คือ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน= $62.376 + 2.598$ (ปัจจัยด้านตัวผู้เรียน)
2. สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน
 Z ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน= $.197$ (Z ปัจจัยด้านตัวผู้เรียน)

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ ($n=116$)

ตัวทำนาย	B	SE	Beta	t	Sig
ปัจจัยด้านตัวผู้เรียน	2.598	1.208	.197	2.150	.034*
ปัจจัยด้านการสอน	-.003	.682	-.004	-.036	.971
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	-.008	.607	-.010	-.087	.931
Constant (a) = 62.376, R = .197, R ² = .039, Adjust R ² = .031, F (2,451) = 4.058					

* $p < .05$

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุของนิสิตพยาบาลมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ระดับปัจจัยด้านตัวผู้เรียน ปัจจัยด้านการสอน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ตามการรับรู้ของนิสิตพยาบาลในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านการสอนมีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนปัจจัยด้านตัวผู้เรียนและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ เมื่อพิจารณาหัวข้อย่อยพบว่า การสอนของอาจารย์ และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การจัดการเรียนการสอน การเอาใจใส่ในการเรียนของผู้ปกครอง เจตคติต่อรายวิชาและการจัดการเรียนการสอน ความพร้อมของห้องเรียน พฤติกรรมในการเรียน และการบริการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สอนมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้ให้ความรู้ มีความรู้และประสบการณ์ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด ความรู้ ความชำนาญ คุณภาพของผู้สอน รวมถึงความกระตือรือร้น ในการสอนและการแสวงหาความรู้ของผู้สอน ล้วนแต่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (Chuwarnond et al, 2019) และจากการศึกษา พบว่า ปัจจัยรายด้านตัวผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุนับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.197$, $p<.05$) โดยเมื่อนำปัจจัยรายด้านมาวิเคราะห์ พบว่า เจตคติต่อรายวิชาและการจัดการเรียนการสอน พฤติกรรมในการเรียน และการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.185$, $.183$, $.185$ ตามลำดับ, $p<.05$) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าทั้งปัจจัยภายในของผู้เรียนและกระบวนการเรียนการสอนมีบทบาทพร้อมในการสนับสนุนผลการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ บลูม (Bloom, 1976) ซึ่งระบุว่า ปัจจัยด้านตัวผู้เรียนสะท้อนถึงความสามารถและความถนัดเฉพาะบุคคล ที่มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ผู้เรียนที่มีทัศนคติในเชิงบวกต่อวิชาเรียน มีแรงจูงใจภายใน และแสดงพฤติกรรมเรียนที่เหมาะสม เช่น การตั้งใจเรียน การมีวินัยในการเรียน และการเตรียมตัวล่วงหน้า มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จทางการเรียนมากกว่า และสอดคล้องกับผลการศึกษาของจุฬาลักษณ์ เทียนรุ่งรัมย์ และธนนิชชญาณ์ ศรีสวัสดิ์ (Thienrungrasamee & Srisawas, 2021) ที่พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อสาขาวิชา และด้านปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่มีผลการเรียนไม่มีเกรด F นิสิตที่มีเกรด F1-2 วิชา และนิสิตที่มีเกรด F มากกว่า 2 วิชาขึ้นไป การศึกษาของชญาณี เขียวสด และกนกพร สุขอนันต์ (Kheawsod, & Sookananta, 2025) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบุรีรัมย์ พบว่า ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อนและปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตในระดับมาก ซึ่งชี้ว่าผู้สอนมีอิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรมผู้เรียนโดยตรง และแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลมารดาทารก และผดุงครรภ์ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านจิตพิสัย ว่ามีผลต่อผลสัมฤทธิ์ในรายวิชาอยู่ในระดับมากที่สุด (Khonboon & Deaom, 2021) การที่ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อรายวิชา การให้ความสำคัญกับรายวิชา มีความสัมพันธ์ที่จะทำให้ผู้เรียนได้ผลการเรียนที่สูงขึ้นได้ (Khonboon et al., 2020)

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุของนิสิตพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อธิบายได้ว่า ในบริบทของสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นสังคมดิจิทัล ซึ่งผู้เรียนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ผ่านเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ได้อย่างหลากหลายและรวดเร็ว จึงลดการพึ่งพาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาหรือรูปแบบการสอนแบบดั้งเดิม เช่น การใช้เอกสารประกอบการเรียนหรือคำแนะนำจากผู้สอนโดยตรง ผลการศึกษานี้สะท้อนว่าแม้ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เช่น แหล่งเรียนรู้ทางกายภาพหรือการสนับสนุนจากสถานศึกษา ซึ่งบลูม (Bloom, 1976) ได้ระบุว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเรียนรู้ แต่ในสภาพจริงของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน องค์ประกอบเหล่านี้อาจไม่ใช่ตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่าที่เคยเป็นมา สอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาล มารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยวิทยาลัยเอกชน แห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม ที่พบว่า ระบบสนับสนุนไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 (Phimchaisa & Wongchantom, 2018) เช่นเดียวกันผลการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งที่พบว่า ปัจจัยเรื่องสิ่งที่สนับสนุนการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่ผู้เรียนคิดเห็นว่าจะไม่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น เอกสาร ตำรา มีความทันสมัยต่อเหตุการณ์ การสืบค้นจากคอมพิวเตอร์ ความเร็วของการสืบค้นจากเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น (Netimetee & Duangsamran, 2021)

2. การสร้างและทดสอบปัจจัยทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เมื่อวิเคราะห์อำนาจการทำนายของปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ พบว่า นิสิตพยาบาลชั้นปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 73.39 ($SD=4.62$) โดยปัจจัยด้านผู้เรียนสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.05$) และสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3.90 ($R^2=.039$) อธิบายได้ว่า การที่ผู้เรียนมีเจตคติต่อรายวิชาและการจัดการเรียนการสอน และพฤติกรรมในการเรียนที่ดีจะมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งแม้เป็นสัดส่วนที่ไม่สูงมาก แต่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยภายในตัวผู้เรียน เช่น เจตคติต่อวิชา พฤติกรรมการเรียน และแรงจูงใจในการเรียนรู้ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของสุดา ทองทรัพย์ และคณะ (Thongsapaya et al., 2024) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และปัจจัยทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานของนิสิตพยาบาล มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างคือนิสิตพยาบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 146 คน พบว่า ตัวแปรด้านความมีวินัยในตนเองสามารถร่วมทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตพยาบาลชั้นปีที่ 2 ได้ร้อยละ 5 ($p < .05$) และสอดคล้องการศึกษาของอาทิตย์ยา อติวิชยานนท์ และคณะ (Artiwichayanon et al., 2022) ที่ศึกษานักศึกษาพยาบาลไทยในช่วงการเรียนออนไลน์ระหว่างการแพร่ระบาดของ COVID-19 พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้และสมรรถนะของผู้สอนสามารถร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 23 ขณะที่ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมไม่มีอิทธิพลเชิงสถิติอย่างมีนัยสำคัญ

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุในระดับที่ดีขึ้น จำเป็นที่ผู้สอนต้องให้ความสำคัญกับการสร้างเจตคติที่ดีต่อรายวิชา และพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน วางแผนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การสรุปบทเรียน การตั้งคำถาม การค้นคว้าจาก

แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งเป็นแนวทางที่จะส่งผลดีต่อการเรียนรู้ในระยะยาวและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม การศึกษาในปัจจุบัน

ข้อจำกัด

1. ประชากรที่ศึกษาถูกจำกัดเฉพาะนิสิตพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ซึ่งทำให้มีข้อจำกัดในการอ้างอิงไปยังกลุ่มประชากรอื่นๆ
2. การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้มีการควบคุมตัวแปรกวนอื่น ๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อผลการวิจัย เช่น ระดับผลการเรียนก่อนหน้า ซึ่งอาจส่งผลให้ผลการวิจัยมีความคลาดเคลื่อน
3. ผลการวิจัยอาจมีความคลาดเคลื่อนเนื่องผู้ตอบแบบสอบถามอาจให้ข้อมูลที่ไม่สะท้อนตามความรู้ที่แท้จริงของตน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นำผลการวิจัยไปออกแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ ในปีการศึกษาต่อไป
2. ผู้สอนควรเพิ่มกลยุทธ์หรือวิธีการในการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมเจตคติ และพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนและส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผล และการพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เกิดเจตคติต่อรายวิชาและการจัดการเรียนการสอน
3. ควรเพิ่มกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเรื่องนี้ให้มากยิ่งขึ้น
4. ควรมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพพร้อมด้วย เพื่อได้ข้อมูลที่หลากหลาย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้ ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย จากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ขอขอบคุณ คณะกรรมการวิจัย ที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้ รวมถึงขอบคุณ ผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการวิจัย และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- Akkawatthano, N. (2021). Factor analysis of elements influencing academic achievement of secondary school students. *Journal of Bowon Cooperative Education and Human and Social Sciences*, 2(2), 56–65. (in Thai)
- Artiwitchayanon, A., Srisopa, P., & Wacharasin, C. (2022). Factors predicting nursing students' learning outcomes through online learning during Covid-19 pandemic. *Journal of Research in Nursing-Midwifery and Health Sciences*, 42(2), 85–97. (in Thai)
- Boonchom, S. (2017). *Basic research*. Bangkok, Thailand: Suweeriyasarn.
- Bloom, B. S. (1976). *Human characteristics and school learning*. McGraw-Hill.
- Booranatanit, C., Vithayachockitikhun, N., Eklakanarat, S., & Viboonwatthanakitt, R. (2019). The effectiveness of didactic teaching methods in maternal and newborn nursing and midwifery I. *Ganesha Journal*, 15(2), 175–186. (in Thai)

- Chuwarnond, C., Kakham, T., & Thawornwong, C. (2019). *Students' attitude and behavior towards learning the course of english for hospitality indust.* Faculty of Humanities and Social Sciences Dhonburi Rajabhat University. <https://tnrr.nriis.go.th/#/research/307666> (in Thai)
- Department of older persons. (2568). *Statistics on older persons.* https://www.dop.go.th/th/statistics_page?cat=1&id=2569 (in Thai)
- Division of Educational Service, University of Phayao. (2024). *Office of registrar university of Phayao.* university of Phayao. <https://reg.up.ac.th/> (in Thai)
- Kheawsod, C., & Sookananta, K. (2025). Factors related to academic achievement of 3rd and 4th year faculty of nursing students at Western university, Buriram campus. *Regional Health Promotion Center 9 Journal, 19(3)*, 833–840. (in Thai)
- Khonboon, R., & Deeaom, A. (2021). The guidelines on development of learning achievement of nursing students in maternal-newborn and midwifery nursing practice I, Buriram Rajabhat university. *Research and Development Health System Journal, 14(3)*, 207–208. (in Thai)
- Khonboon, R., Pangpraseart, K., Siriwat, W., & Nachaipoom, J. (2020). The guidelines on development of learning achievement of nursing students in maternal and newborn nursing and midwifery 2, college of Asia scholars. *College of Asian Scholar Journal, 10(1)*, 147-155. (in Thai)
- Kruttakart, S., Chiwut, P., Rungnoei, N., Wichianrat, S., & Wanngamwiset, S. (2023). Factors of learning behaviors and environments in the nursing college affected on the perception of learning outcomes according to thailand qualification framework for higher education of nursing students in Boromarajonani college of nursing, Nonthaburi province. *Journal of Nursing and Health Science Research, 15(2)*, e261426. (in Thai)
- Nursing Program Administration, School of Nursing, University of Phayao. (2024). *Bachelor of nursing science.* Phayao: School of nursing, University of Phayao. (in Thai)
- Netimetee, S. & Duangsamran, D. (2021). Factors influencing academic achievement in maternal-child nursing and midwifery i of nursing students, faculty of nursing a private university. *Udonthani Hospital Medical Journal, 29(3)*, 324–332. (in Thai)
- Nursing Program Administration, School of Nursing, University of Phayao. (2024). *Internal report on teaching and learning evaluation for the academic year 2023.* University of Phayao.
- Phimchaisa, P., & Wongchantorn, N. (2018). The factors influencing achievement of practicum in nursing care for mother, infant, and midwifery 1 of nursing students at a private university in Nakhon Pathom province. *Journal of The Royal Thai Army Nurses, 19(1)*, 154-63. (in Thai)
- Phukchit, C., & Udornporn, O. (2022). *Predictive factors of academic achievement in community health nursing practice among nursing students at a private university in Nakhon Ratchasima Province.* Royal Thai Army Nursing Journal, 23(1), 101–110. (In Thai)
- School of Nursing, University of Phayao. (2024). *Quality assessment report of the Bachelor of Nursing program academic year 2023.* School of Nursing, University of Phayao. (in Thai)
- Thailand Nursing and Midwifery Council Regulation on Criteria for Accreditation of Nursing and Midwifery Education Institution B.E. 2020. (2020). *Government Gazette, 137* (Special Issue 280), 36-46. [https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/normal2563\(1\).PDF](https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/normal2563(1).PDF) (in Thai)

- The Commission on Higher Education Standards. (2022). *Announcement of the higher education standards committee on details learning outcomes according to higher education qualification standards 2022*. <https://www.ops.go.th/en/e-book/edu-standard/item/6940-2022-07-22-02-54-49> (in Thai)
- Thienrungrassamee, C., & Srisawas, T. (2021). Factors influencing achievement of faculty of Abhaibhubujhr Thai traditional medicine, students, Burapha university. *Journal MBU Education, 9*(2), 343–354. (in Thai)
- Thongsapaya, S., Ruanphet, K. & Sukho, S. (2024). Factors Predicting for Learning Achievement in Fundamental Nursing Practicum of Nursing Students Western University Buriram Campus. *Journal of Regional Health Promotion Centre 7 Khonkaen, 16*(3), 105-118. (in Thai).
- Walberg, H. J. (1981). A psychological theory of educational productivity. In F. Farley & N. Gordon (Eds.), *Psychology and education* (pp. 81–110). McCutchan Publishing.

